

Βρυξέλλες, 5.4.2018
SWD(2018) 87 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

**Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/37/ΕΚ σχετικά με την προστασία των
εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους και
μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία**

{COM(2018) 171 final} - {SWD(2018) 88 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης

Εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με περαιτέρω πρόταση για την τροποποίηση των παραρτημάτων της οδηγίας 2004/37/ΕΚ περί καρκινογόνων και μεταλλαξιογόνων παραγόντων.

A. Ανάγκη ανάληψης δράσης

Γιατί; Ποιο είναι το πρόβλημα που εξετάζεται;

Η έκθεση σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες στον χώρο εργασίας μπορεί να προκαλέσει καρκίνο, ο οποίος αποτελεί το κύριο πρόβλημα υγείας που συνδέεται με την εργασία στην ΕΕ των 28, καθώς και άλλα σημαντικά μη καρκινικά προβλήματα υγείας. Η ΕΕ, για να συμβάλει στην προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους αυτούς, εξέδωσε την οδηγία περί καρκινογόνων και μεταλλαξιογόνων παραγόντων 2004/37/ΕΚ («οδηγία ΚΜΠ»). Στον τομέα αυτόν, η εν λόγω οδηγία θεσπίζει απαιτήσεις για την εξάλειψη ή τη μείωση της έκθεσης, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης («OEL»). Ωστόσο, η οδηγία ΚΜΠ χρειάζεται τακτική επικαιροποίηση βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, μεταξύ των οποίων επιστημονικά και τεχνικά στοιχεία. Έχουν υποβληθεί δύο νομοθετικές προτάσεις για την επικαιροποίηση της οδηγίας ΚΜΠ, COM(2016)248 και COM(2017)11, στις οποίες εξετάζονται συνολικά 20 καρκινογόνοι παράγοντες. Η πρώτη τροποποίηση έχει ήδη εκδοθεί από τους συννομοθέτες: οδηγία (ΕΕ) 2017/2398. Η παρούσα εκτίμηση επιπτώσεων, η οποία συνοδεύει την τρίτη πρόταση, καλύπτει πέντε περαιτέρω χημικούς παράγοντες στους οποίους εκτίθενται περίπου 1 000 000 εργαζόμενοι στον χώρο εργασίας τους.

Τι αναμένεται να επιτευχθεί με την παρούσα πρωτοβουλία;

Η πρωτοβουλία επιδιώκει την επίτευξη τριών συγκεκριμένων στόχων:

- τη μείωση της επαγγελματικής έκθεσης σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες στην Ευρωπαϊκή Ένωση·
- την αύξηση της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού νομοθετικού πλαισίου, με την επικαιροποίησή του βάσει της επιστημονικής εμπειρογνωμοσύνης·
- την επίτευξη μιας πιο ισορροπημένης προστασίας των εργαζομένων σε όλη την ΕΕ από τους καρκινογόνους παράγοντες, με την παράλληλη εξασφάλιση περισσότερης σαφήνειας και ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους οικονομικούς φορείς.

Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ;

Η καθιέρωση νέων OEL ή η αναθεώρηση των υφιστάμενων OEL του παραρτήματος III της οδηγίας θα παράσχει περισσότερη σαφήνεια για τους εργοδότες και τους αρμόδιους για την επιβολή της νομοθεσίας φορείς, ούτως ώστε να διευκολυνθεί και να βελτιωθεί η επιβολή των διατάξεων της οδηγίας ΚΜΠ και η συμμόρφωση με αυτές, και, κατ' επέκταση, η προστασία των εργαζομένων. Με τη μείωση των υφιστάμενων εθνικών OEL και με την κάλυψη των κενών που προκύπτουν από ανύπαρκτες εθνικές OEL, η δράση της ΕΕ μπορεί να συμβάλει σε περαιτέρω βελτίωση της ελάχιστης βάσης προστασίας όλων των εργαζομένων της ΕΕ στον τομέα αυτόν και στην εξίσωση των όρων ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων της ΕΕ. Η ανάληψη δράσης αποκλειστικά σε επίπεδο κράτους μέλους δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτές τις ανησυχίες· επομένως, η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ για την επίτευξη αυτού του στόχου φαίνεται αναγκαία και σύμφωνη προς το άρθρο 5 παράγραφος 3 της ΣΕΕ.

B. Λύσεις

Ποιες νομοθετικές και μη νομοθετικές επιλογές πολιτικής εξετάστηκαν; Υπάρχει προτιμώμενη επιλογή ή όχι; Γιατί;

Για τους καρκινογόνους παράγοντες που καλύπτονται προσδιορίστηκαν και απορρίφθηκαν αρκετές επιλογές. Για παράδειγμα, η απαγόρευσή τους από τον χώρο εργασίας θεωρήθηκε δυσανάλογη, ενώ η επιλογή της μη νομοθετικής καθοδήγησης ή της αυτορρύθμισης μόνο θεωρήθηκε ότι δεν θα καταφέρει να συμβάλει ουσιαστικά στην επίλυση των προβλημάτων που έχουν εντοπιστεί. Οι προτάσεις για νομοθετικές επιλογές όσον αφορά πέντε καρκινογόνους παράγοντες (OEL στο παράρτημα III) βασίστηκαν στα αποτελέσματα συζητήσεων με επιστήμονες, εργοδότες, εργαζομένους και εκπροσώπους των κρατών μελών. Για τους περισσότερους από τους καρκινογόνους παράγοντες αναλύθηκαν επίσης αυστηρότερες και λιγότερο αυστηρές επιλογές. Οι επιλογές που προκρίθηκαν θεωρούνται συμπληρωματικές και, στις σχετικές περιπτώσεις, προσθέτουν αξία σε υφιστάμενα μέτρα του κανονισμού REACH. Η ασφάλεια δικαίου για τους ενδιαφερομένους επιτυγχάνεται καλύτερα μέσω της σαφούς καταχώρισης των χημικών παραγόντων στην οδηγία ΚΜΠ, σε συνδυασμό με τη θέσπιση αντίστοιχων OEL για την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων που απορρέουν από την επαγγελματική έκθεση στους

χημικούς καρκινογόνους παράγοντες.

Ποιος υποστηρίζει την εκάστοτε επιλογή;

Οι κοινωνικοί εταίροι και τα κράτη μέλη, όπως εκπροσωπούνται στη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια και την Υγεία στον Χώρο Εργασίας, υποστηρίζουν όλες τις επιλογές που προκρίθηκαν. Για να μετριαστούν οι τεχνικές ή οικονομικές προκλήσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι εργοδότες, προβλέπονται μεταβατικές περίοδοι για δύο ομάδες ουσιών (κάδμιο και οι ανόργανες ενώσεις του, βηρύλλιο και οι ανόργανες ενώσεις βηρυλλίου) για όλους τους κλάδους, και για μία ομάδα ουσιών (αρσενικό οξύ και τα άλατά του, ανόργανες ενώσεις αρσενικού) για τον τομέα της εξαγωγής χαλκού μέσω τήξης.

Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής
Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής;
<p>Η προτιμώμενη επιλογή πολιτικής θα έχει ως οφέλη την αυξημένη προστασία περισσότερων από 1 000 000 εργαζομένων της ΕΕ και την πρόληψη περισσότερων από 22 000 περιπτώσεων προβλημάτων υγείας που σχετίζονται με την εργασία.</p> <p>Συνεπώς, θα επιφέρει καλύτερη ποιότητα ζωής για τους εργαζομένους και τις οικογένειές τους, καθώς και μείωση των άμεσων και έμμεσων ατομικών δαπανών υγειονομικής περίθαλψης. Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης θα επωφεληθούν από τον περιορισμό του κόστους θεραπείας και τη μείωση των δαπανών που σχετίζονται με την απουσία από την εργασία, την πρόωρη συνταξιοδότηση και τις αποζημιώσεις για τις επαγγελματικές ασθένειες. Οι εργοδότες αναμένεται να επωφεληθούν από τη μείωση των τακτικών απουσιών και των απωλειών παραγωγικότητας. Τέλος, η καθιέρωση ενωσιακών OEL θα βελτιώσει τη σαφήνεια για τους εργοδότες και τους φορείς που είναι αρμόδιοι για την επιβολή της νομοθεσίας.</p> <p>Μελέτη που διεξήχθη για λογαριασμό της Επιτροπής δείχνει ότι τα υψηλότερα αναμενόμενα οφέλη για τους διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς είναι τα εξής: η καθιέρωση OEL για τη φορμαλδεΐδη θα εξοικονομήσει 1 έως 5 δισ. EUR για τους εργαζομένους και 181 εκατ. EUR για τις διοικητικές αρχές, ενώ η καθιέρωση OEL για το βηρύλλιο θα εξοικονομήσει 15 εκατ. EUR για τις επιχειρήσεις.</p>
Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής;
<p>Για ορισμένους καρκινογόνους παράγοντες, η προτιμώμενη επιλογή θα επιφέρει δαπάνες λειτουργίας για τις επιχειρήσεις, οι οποίες θα πρέπει να εφαρμόσουν επιπλέον μέτρα προστασίας και πρόληψης. Αυτό θα ισχύει ιδίως για τις περιπτώσεις της φορμαλδεΐδης και του καδμίου και των ανόργανων ενώσεων του, όπου το συνολικό κόστος της προκρινόμενης επιλογής για τους σχετικούς κλάδους σε διάστημα 60 ετών εκτιμάται σε 1,72 δισ. EUR για τη φορμαλδεΐδη και 447 εκατ. EUR για το κάδμιο.</p> <p>Ωστόσο, στην περίπτωση της φορμαλδεΐδης, ο αριθμός των επιχειρήσεων είναι πολύ υψηλός και, στην περίπτωση του καδμίου, τα μέτρα θα αφορούν κυρίως μεγάλες εταιρείες. Επομένως, το σχετικό κόστος ανά εταιρεία και για τις δύο ουσίες αναμένεται να είναι μικρό. Η δέσμη προτιμώμενων επιλογών δεν επιβάλλει επιπρόσθετες υποχρεώσεις ενημέρωσης και δεν επιφέρει αύξηση του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις, ούτε αναμένεται να έχει σημαντικό περιβαλλοντικό κόστος.</p>
Πώς θα επηρεαστούν οι επιχειρήσεις, οι ΜΜΕ και οι πολύ μικρές επιχειρήσεις;
<p>Όσον αφορά τις ενώσεις καδμίου και αρσενικού, οι ΜΜΕ δεν έχουν σημαντική εκπροσώπηση στους αντίστοιχους βιομηχανικούς κλάδους, αντίθετα με το βηρύλλιο, τη φορμαλδεΐδη και την 4,4'-μεθυλενο-δισ(2-χλωροανιλίνη) (MOCA). Από την ανάλυση προκύπτει ότι οι δαπάνες που βαρύνουν τις ΜΜΕ είναι οικονομικά προσιτές για τις εν λόγω εταιρείες. Οι σημαντικότερες δαπάνες αναμένεται να βαρύνουν τις ΜΜΕ που ασχολούνται με τη φορμαλδεΐδη και το βηρύλλιο και, ειδικότερα, εκείνες τις εταιρείες που δεν έχουν ακόμη πραγματοποιήσει επενδύσεις για την προστασία των εργαζομένων, είτε μέσω κλειστών συστημάτων είτε μέσω υποκατάστασης. Ωστόσο, οι δαπάνες για τις ΜΜΕ θα περιοριστούν αρκετά κάτω από το 1 % του κύκλου εργασιών τους, και δεν αναμένονται περιπτώσεις κλεισίματος ΜΜΕ ή άλλες επιπτώσεις στην απασχόληση λόγω των προτεινόμενων OEL.</p>
Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικητικές αρχές;
<p>Οι αρμόδιοι για την επιβολή της νομοθεσίας φορείς ενδέχεται να επιβαρυνθούν με συμπληρωματικές διοικητικές δαπάνες και με δαπάνες επιβολής. Ωστόσο, το ύψος των εν λόγω δαπανών δεν αναμένεται να είναι υψηλό. Παράλληλα, με τον καθορισμό OEL σε ενωσιακό επίπεδο αποφεύγονται οι δαπάνες για την ανάπτυξη OEL σε εθνικό επίπεδο. Η προκρινόμενη επιλογή, καθώς αποτελεί μέτρο πρόληψης των προβλημάτων υγείας, αναμένεται επίσης ότι θα συμβάλει στη μείωση της οικονομικής ζημίας που υφίστανται τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και υγειονομικής περίθαλψης των κρατών μελών.</p>
Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις;
<p>Οι προκρινόμενες επιλογές αναμένεται να έχουν θετικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό εντός της εσωτερικής αγοράς, καθώς μειώνουν τις ανταγωνιστικές διαφορές μεταξύ επιχειρήσεων που λειτουργούν σε κράτη μέλη με διαφορετικές OEL. Οι προκρινόμενες επιλογές δεν αναμένεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην εξωτερική ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της ΕΕ. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι προκρινόμενες επιλογές εμπίπτουν στο χαμηλότερο εύρος ισοδύναμων μέτρων που έχουν θεσπιστεί σε τρίτες χώρες –πράγμα που υποδηλώνει ότι τα μέτρα αυτά είναι εφικτά, αντικατοπτρίζουν τη διαθέσιμη ορθή πρακτική και είναι σχετικά φιλόδοξα, καθώς στοχεύουν να ορίσουν διεθνώς υψηλές προδιαγραφές για την προστασία των εργαζομένων. Ο αντίκτυπος στα θεμελιώδη δικαιώματα είναι θετικός, ιδίως όσον αφορά το άρθρο 2 (δικαίωμα στη ζωή) και το άρθρο 31 (δικαίωμα σε δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας όσον αφορά την προσωπική υγεία, ασφάλεια</p>

και αξιοπρέπεια).

Δ. Παρακολούθηση

Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική;

Η αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης αναθεώρησης της οδηγίας ΚΜΠ αναμένεται να αποτιμηθεί κατά την αξιολόγηση του πλαισίου της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, όπως προβλέπεται στο άρθρο 17α της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

Η επόμενη αξιολόγηση θα μπορούσε ενδεχομένως να καλύψει την περίοδο 2017-2022.